

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

_____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПСИХОЛОГІЇ

Освітній ступінь: магістр

Напрямок підготовки: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з «психології» - з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавр/ спеціаліста/магістра з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 053 «Психологія» в межах ліцензованого обсягу.

2. Форма фахового вступного випробування.

- Фахове вступне випробування проходить у два етапи:
- - Письмовий – абітурієнти здають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – 60 хв.
- - Усний – співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить три теоретичних питання. Зміст питань включає наступні дисципліни:

1. Психодіагностика
2. Загальна психологія
3. Вікова та педагогічна психологія
4. Психологія особистості

4. Вимоги до відповіді вступника.

В своїх відповідях на вступному фаховому випробуванні з психології вступники повинні показати глибину і усвідомленість знань у світі таких вимог:

- розуміння завдань теоретичної психології і практичної психології на сучасному рівні;
- висока науковість і обізнаність;
- розгляд питань у теоретико-психологічному, історико-психологічному, психолого-педагогічному аспектах;
- підтвердження теоретичних положень, сформульованих у відповіді, прикладами та ілюстраціями з практичної психології, з особистісного досвіду психодіагностичної і психокорекційної практик.

Висока психологічна культура та професіоналізм майбутніх психологів значною мірою визначаються рівнем психолого-педагогічної, соціально-психологічної, психологічної психокорекційної та психоконсультативної освіти як в теоретичному, так і в практичному контексті.

Відповіді вступників мають свідчити про їх обізнаність у найважливіших питаннях психології, про усвідомлення ними досвіду сучасної практичної психології, психології початкової школи і дітей молодшого шкільного віку, про готовність студентів до навчально-виховної і психологічної роботи по вирішенню професійно-психологічних завдань в навчальних установах системи освіти.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

I Психодіагностика

Тема 1: Психодіагностика як наука та практична діяльність

Поняття психодіагностики. Наукова психодіагностика та психодіагностична практика. Місце психодіагностики в ряді інших психологічних дисциплін. Предмет, об'єкт і завдання психодіагностики. Принципи психодіагностики.

Тема 2: Історія психодіагностики

Історичні передумови виникнення психодіагностики як окремої галузі психологічної науки. Наукові підходи до розуміння дисципліни. Внесок у становлення психодіагностики Ф. Гальтона, Д. Кетела, А. Біне, Роршаха та вітчизняних психодіагностів.

Тема 3: Етика психодіагностичного обстеження

Класифікація психодіагностичних методів і їх характеристика. Об'єктивне тестування, особистісні опитувальники, психосемантичні методи, проєктивна техніка.

Тема 4: Психодіагностичне обстеження та дослідження

Психометричні критерії науковості психодіагностичних методик: валідність, надійність, дискримінативність, репрезентативність. Стандартизація тесту. Норма й границі. Види норм, тестові норми. Процедури нормування. Принцип відліку від норми. Крива нормального розподілу. Абсолютні й відносні норми. Групові й вікові норми. Репрезентативність діагностичного дослідження. Репрезентативність вибірки й діагностичні дослідження.

Тема 5. Діагностика пізнавальної сфери особистості.

Методики вивчення особливостей мислення й розумових процесів, властивостей уваги, особливостей сприйняття та пам'яті.

Тема 6. Психодіагностика інтелекту

Поняття інтелекту та основні підходи до його вивчення. Показники діагностики інтелекту.

Тема 7. Характеристика основних методів дослідження інтелекту

Методи діагностики інтелекту: шкільний тест розумового розвитку («ШТРР»), тест Амтхауера і його характеристика, тест Векслера, прогресивні матриці Равена.

Тема 8 Діагностика креативності й творчого потенціалу особистості

Поняття креативності й творчого потенціалу особистості, критерії дослідження. Метод оцінки продуктів творчої діяльності, тест Торенса, тест Мідника.

II. Загальна психологія

Тема 1. Предмет психології.

Визначення психології як науки. Предмет психології. Матеріалістична філософія – методологічна основа наукової психології. Психіка та теорія відображення. Мозок і психіка. Якісні перетворення психічної діяльності в процесі антропогенезу.

Тема 2. Будова, завдання та методи сучасної психології.

Сучасна психологія та її методи в системі наук. Принципи сучасної психології. Класифікація галузей психології. Методи психології.

Тема 3. Психологія особистості.

Поняття особистості: точки зору у вітчизняній та зарубіжній психології. Структура особистості. Спрямованість особистості та її структура. Рушійні сили розвитку особистості. Поняття про потреби, мотиви їх види. Підстави класифікації потреб та мотивів.

Тема 4. Міжособистісні відносини.

Поняття про групи і колективи. Структура груп. Рівні розвитку груп (критерії рівнів). Характеристика міжособистісних відносин в дифузних групах, асоціаціях та колективах. Методи вивчення міжособистісних відносин.

Тема 5. Увага.

Поняття про увагу. Види уваги. Властивості та особливості уваги. Фізіологічні механізми уваги.

Тема 6. Відчуття.

Поняття про відчуття. Фізіологічні механізми відчуттів. Класифікація відчуттів. Загальні властивості відчуттів. Чутливість та її пороги. Адаптація, сенсibiliзація, синестезія.

III Вікова та педагогічна психологія

Тема 1. Предмет вікової психології та проблеми психології вікового розвитку.

Тема 2. Проблема розвитку у віковій психології (визначення поняття розвиток, фактори психічного розвитку, рушійні сили психічного розвитку, показники психічного розвитку дитини).

Тема 3. Проблема генотипічної та середовищної обумовленості, психічного розвитку в різних психологічних теоріях (теорія рекапітуляції, теорія 3-х ступенів розвитку, теорія конвергенції 2-х факторів).

Тема 4. Визначення віку і проблема вікової періодизації (періодизація психічного розвитку З. Фрейда, психосоціальні життєві кризи Е.Еріксона, періодизація Ж.Піаже, періодизація розвитку Д.Ельконіна).

Тема 5. Проблема розвитку та навчання (ототожнення наuczіння та розвитку у біхевіористській концепції, погляд на проблему розвитку та навчання Дж.Брунера, Ж.Піаже, Л.С.Виготського, С.Л.Рубінштейна).

IV Психологія особистості

Тема 1. Поняття особистості і її структура.

Поняття особистості в західних та вітчизняних парадигмах. Поняття особистості, біологічне та соціальне. Індивід, індивідуальність, особистість: східне та різне. Типове та індивідуальне. Структура особистості.

Тема 2 Теорія особистості як наукова дисципліна та галузь діяльності.

Поняття теорії, її сутність. Функції теорії. Основні компоненти теорії особистості, які характеризують будь-яку теорію.

Тема 3. Біхевіоризм.

Основні напрямки дослідження біхевіористів. Порівняльний аналіз концепцій Уотсона та Торндайка. Можливості та межі управління поведінкою в біхевіоризмі. Характеристика основних законів наuczіння.

Тема 4. Теорії соціального наuczіння.

Теорія очікування та ролей Міда. Поняття сюжетної гри. Особливості концепції Роттера: потенціал поведінки та очікування підкріплення. Класифікація основних потреб та поняття локусу контролю. Бандура та косвенне підкріплення. Самопідкріплення та оцінка власної ефективності.

Тема 5. Поняття психологічного захисту, стадійності розвитку особистості.

Теорія захисту. Види захисту та їх характеристика. Сублімація. Стадії психосексуального розвитку, поняття едипова та комплексу Електри. Характеристика психоаналізу як методу психотерапії. Поняття трансферу. Метод аналізу сновидінь, вільних асоціацій.

Тема 6. Індивідуальна психологія Адлера.

Фікційний фіналізм, його характеристика. Особливості тяги людини до превосходства. Почуття неповноцінності та комплекс неповноцінності. Поняття компенсації, її види. Суспільний інтерес. Стиль життя та тип особистості. Життєві установки особистості та порядок її народження. Поняття “творчого “я””.

Тема 7. Концепція розвитку особистості по Фромму.

Основні потреби особистості. Поняття свободи та бігство від свободи. Механізми психологічного захисту. Різниця між стратегією жити за принципом мати чи бути. Різновиди екзистенціальних потреб особистості. Види любові та почуття любові.

Тема 8. Теорія особистості К. Роджерса.

Концепції Роджерса та Маслоу: східне та різне. Тенденція актуалізації і самоактуалізація. Формування самооцінки. Причини порушення адекватності самооцінки. Принципи терапії: поняття феноменального поля та конгруентності. Умови досягнення конгруентності. Поняття повноцінної функціонуючої особистості.

IV. Список рекомендованої літератури

Психодіагностика

1. Акимова М. К., Гуревич К. М. Психодиагностическая диагностика: Учебник для вузов.—СПб.:Питер.- 2003.-125 с.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982.
3. Батаршев А.В. Тестирование: основной инструментарий практического психолога: учебное пособие. - М., 1999.
3. Бодалев А.А., Столин В.В. Общая психодиагностика. - СПб., 2001.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов// СПб: Питер, 2003.
5. Гайда В.К., Захаров В.П. Психологическое тестирование: учебное пособие. – СПб., 1982.
6. Гуревич К.М. Введение в психодиагностику. - М. 1997г.
7. Непомнящая Н.И. Психодиагностика личности. - М., 2001.
8. Носс И.Н. Психодиагностика: тест, психометрия, эксперимент. - М., 2000.
9. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии. Под ред. Крылова А.А. и Маничева С.А. - СПб., 2000.
10. Прыгин Г.С. Введение в психодиагностику. - М., 2000.
11. Психодиагностика: теория и практика. / под ред. Талызиной Н.Ф. - М.,1986.
12. Практикум по психодиагностике: дифференциальная психометрика. Под ред. Столина В.В., Шмелева А.Г. – М., 1984.
13. Шванцара Й. Диагностика психического развития. - Прага, 1978.
14. Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности./ М., 1998.
15. Шмелев А.Г. и коллектив. Основы психодиагностики: учебное пособие для студентов педвузов.- М.:1998.

Загальна психологія

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Навч. посіб. / Дуткевич Т.В. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 388 с.
2. Ефимова Н.С. Основы общей психологии. – М.: Форум, 2016. – 288 с.
3. Жарова М.Н. Психология. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. – 368 с.
4. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
5. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.
6. Загальна психологія. Теорія та практикум. / Ільїна Н.М., Мисник С.О. – К.: Університетська книга, 2017. – 352 с.
7. Зейгарник Б.В. Теория личности в зарубежной психологии.- М.:Эксмо, 2010. – 411 с.
8. Иващенко Ф.М. Задачи общей психологии.-Минск. - Высшая школа, 2008. – 80 с.

9. Козарновська Г.Б., Долинна О.П. Загальна, вікова і педагогічна психологія: Збірник завдань. - К.: Вища школа, 2009. - 120 с.
10. Мирончук М.А. Психология познавательных процессов. К.: Центр учбової літератури, 2019. – 138 с.
11. Основи психології /за ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця/. - К.: Либідь, 2010. – 632 с.
12. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с.
13. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Основы теоретической психологии. – М.: Просвещение. - 2018. - 528 с.
14. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. В 2-х т. –Ростов. – 2016. – 481 с.
15. Практикум по общей психологии /под ред. А.И.Щербакова/.- М.: Провещение, 2009. - 288 с.
16. Психология личности. Тексты. Под ред. Гиппенрейтер Ю.Б., Пузырей А.А., М., МГУ.- 2017. – 358 с.
17. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – М.:Просвещение, 2016. – 417 с.
18. Слободчиков В.И., Исаев Е.И. Психология человека, М.:Эксмо, 2012. – 378 с.
19. Таратунский Ф.О., Таратунская Н.Ф. Задачи и упражнения по общей психологии. - Минск. – 2017. - 175 с.
20. Турусова О.В. Психология в вопросах, задачах и упражнениях. В 3 т. - Самара, 2015. – 377 с.

Вікова та педагогічна психологія

1. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія. Київ : Академія, 2017. 368 с.
2. Крайг Г., Бокум Д. Психология развития Санкт-Петербург : Питер, 2018. 939 с.
3. Вікова психологія / О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 376 с.
4. Максименко С.Д. Генетическая психология (методологическая рефлексия проблем развития в психологии). Москва : Рефл-бук, Київ : Ваклер, 2000. 320 с.
5. Павелків Р.В. Вікова психологія. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
6. Абрамова Г.С. Возрастная психология. Москва : Академия, 2006. 702 с.
7. Карпенко Є.В. Вікова та педагогічна психологія: Актуальні студії сучасних українських учених. Дрогобич: Посвіт, 2014. 152 с.
8. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. Київ : Просвіта, 2001. 416 с.
9. Токарева В.М., Шамне А.В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Вид-во НУБіП, 2017. 548 с.
10. Вікова психологія: навчальний посібник / За ред. Г. С. Костюка. Київ : Радянська школа, 1976. 269 с.
11. Возрастная и педагогическая психология / М.В. Гамезо, Е.А. Петрова, Л.М. Орлова. Москва : Педагогическое общество России, 2003. 512 с.
12. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 112 с.

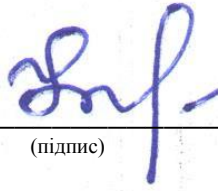
13. Дуткевич Т.В. Дошкільна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 392 с.
14. Кутіщенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). Київ : Центр учбової літератури, 2010. 128 с.
15. Павелків Р.В. Вікова психологія. Київ : Кондор 2015. 469 с.
16. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія. Суми: Університетська книга, 2010. 330 с.
17. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
18. Абрамова Г. С. Возрастная психология. Москва : Академия, 2014. 811 с.
19. Шаповаленко И.В. Возрастная психология (Психология развития и возрастная психология). Москва : Гардарики, 2005. 353 с.
20. Возрастная психология. Детство, отрочество, юность : Хрестоматия / Сост. В.С. Мухина, А.А. Хвостов. Москва : Изд. Центр «Академия», 2003. 624 с.
21. Выготский Л.С. Психология развития как феномен культуры: избранные психол. тр. Москва : Московский психолого-социальный институт; Воронеж: НПО «МОДЕК», 1996. 512 с.
22. Возрастная и педагогическая психология / Давыдов В.В., Драгунова Т.В., Ительсон Л.Б., Кон И.С., Мудрик А.В., Мухина В.С., Непомнящая Н.И., Петровский А.В., Фельдштейн Д.И., Щербакова А.И. Москва : Просвещение, 1979. 288 с.
23. Мухина В.С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество. Москва : Просвещение, 1999. 456 с.
24. Обухова Л.Ф. Детская (возрастная) психология. Москва : Российское педагогическое агентство, 1996. 374 с.
25. Рыбалко Е.Ф. Возрастная и дифференциальная психология. Л.: Издательство Ленинградского ун-та, 1990. 252 с.
26. Сапогова Е.Е. Психология развития человека. Москва : Аспект Пресс, 2005. 460 с.
27. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология. Москва : Академия, 1998. 288 с.
28. Трофимова Н.М., Пушкина Т.Ф., Козина Н.В. Возрастная психология. Санкт-Петербург : Питер, 2005. 240 с.

Психологія особистості

1. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии.- М., 1995
2. Асмолов А.Г. Психология личности.- М., 1980.
3. Вертгеймер М. Продуктивное мышление.- М., 1987
4. Ждан А.Н. История психологии: от античности к современности.- М., 1989
5. Келлер В. Исследование интеллекта человекообразных обезьян.- М., 1930
6. Коффка К. Основы психического развития.- М.;Л, 1934
7. Левин К. Теория поля в социальных науках.- СПб, 2000
8. Маслоу А. Психология бытия.- М., 1997
9. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Основы теоретической психологии.- М., 1997
10. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека.- М., 1994
11. Франкл В. Человек в поисках смысла.- М., 1990
12. Фрейд З. «Я» и «Оно».- Тбилиси., 1991.- т.1,2

13. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции.- М., 1991
14. Фрейд З. Избранное.- Книга 1,2.- М.- «Московский рабочий».- 1990.
15. Фрейд З. Избранное.- Книга 1.- М.- «Московский рабочий».- 1990
16. Фромм Э. Душа человека.- М., 1992.
17. Фромм Э. Иметь или быть.- М., 1990
18. Хорни К. Невротическая личность нашего времени.- М., 1993

Голова фахової
атестаційної комісії

(підпис)

(Ю.Є. Зубцова)
(ініціали та прізвище)